



שיעור –
רל"ב | מדור
אמונה ובעתון

מתוך קונטרס 'הבנינו' המלא

הבנינו

ואחיה

חיים של אמונה ובעתון

שיעורי הרב שמעון שפיצער שליט"א | פרשת פקודי תשפ"ד

בין הכרת הטוב לחנופה - חלק ב'

חובת ומעלת הכרת הטוב לעומת גנות ופחיתות החנופה אצל בעל הבטחון

לאדם הכרת הטוב, כלומר, שאומר בלבו: כשהייתי זקוק לעזרה, פלוני עזר לי והייתי בצד המקבל, ועכשיו שכבר אינני זקוק לסיועו, אני רוצה להיות בצד הנותן, ולגמול לו על טובתו, שהרי אם יהיה רק בצד המקבל, ויצפה תמיד לטובת הזולת, ולא יהיה אף פעם בצד הנותן, הרי זה התנהגות שאינה הגונה מצד עצמה, ומעידה על נפש בעלת מדות מושחתות. נמצא שהכרת הטוב זהו רצון פנימי שלא להיות אדם שפל. כי הוא מרגיש שיש לו כעת הזדמנות להחזיר טובה על מה שקיבל בעבר, ובכך הוא משריש בנפשו את מדת הנתינה, ולכן הוא מבקש ליתן עכשיו מבלי לקבל על זה שום תמורה.

לעומת כן, כשהאדם עוסק בחנופה, הוא שקוע כל כולו בקבלה ולקייחה, ויעשה כל מה שבידו על מנת לקחת לעצמו עוד ועוד, ואף ינצל אנשים לשם כך, גם אם יצטרך בעבור כך לוותר על רוחניות, יכשר הדבר בעיניו כי אינו מוותר על שום הזדמנות לקחת.

בשיעור הקודם דיברנו על מהות הכרת הטוב והחנופה, שהכרת הטוב הוא כשהאדם מאמין שהקב"ה הוא מקור הטוב, ומכל מקום הוא מכיר טובה גם לאדם שעל ידו הגיע אליו הטוב. וחנופה הוא כשהאדם מאמין שהנדיב הוא מקור הטוב שלו ולכן הוא נכנע אליו ולא להקב"ה. ולמדנו שני שיש הבדלים ביניהם. ההבדל הראשון הוא שמטרת הכרת הטוב הוא לגמול לו עבור טובה שכבר קיבל ממנו, ומטרת החנופה הוא להרוויח ממנו איזה דבר בעתיד. וההבדל השני הוא שבהכרת הטוב לא יעשה האדם בשום אופן דברים מפוקפקים, ואף לא דברים שאינם לפי מדרגתו, כי הוא יודע שהעיקר בהכרת הטוב הוא להחזיר לריבונו של עולם, ואיך יעשה דבר שאינו לפי רצונו. ובחנופה יתכן שאדם יעשה גם דברים מפוקפקים, כגון ללכת לשמחה אצל מטיבו גם כשאינה ע"פ כללי ההלכה, או לדבר דיבורים שאינם כשרים, כי הוא חושש לאבד את מקור הטוב שלו.

העוסק בחנופה עלול גם לשקר בריש גלי ע"מ לקבל את מה שחושק

והאמת שצרת החנופה היא לא רק בגלל שעוסק בלקייחה,

ההבדל השלישי: הכרת הטוב הוא נתינה וחנופה הוא קבלה

וכעת נבאר יותר: כשאדם עוסק בהכרת הטוב, הוא במצב של נתינה, וכשעוסק בחנופה, הוא במצב של קבלה. כשיש

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו
ר' שמעון בן חנה שיחי'
לזכותו ולהצלחתו

גליון זה נתרם ע"י ידידינו
ר' ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה שיחי'
וזו' חוה גיטל בת אסתר פרל תחי'
לזכותם ולהצלחתם

גליון זה נתרם ע"י החפבל"ש
לכבוד הילולא קדישא
משה רעיא מהימנא

יזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה ולרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ויזכו הם ומשפחתם להבין ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת



הוא שמשליך עצמו על ה', כמו שכתוב גול על ה' דרכיך, וכן השלך על ה' יבך, שהוא אינו בנמצא כלל, רק הכל הוא ה', והוא אינו בגדר עצמיות, וזהו והיה ה' מבטחו, שהקב"ה הוא כל המובטח וכל העצמיות, ואז אינו חושק לשום תאוה להרבות, כי כל תאוה היא בחינת עצמיות". עכ"ל.

המשמעות של תאוה הוא, שהאדם מרגיש את עצמו ואת גופו ועסוק לקחת לעצמו עוד ועוד, אבל כשהאדם משליך את עצמו על ה', אינו מרגיש כל-כך את גופו ועצמיותו, ולכן אינו מתאוה תאוה.

המעניק לזולתו הוא נותן ולא מקבל ולכן אין לו תאוה לדברים לא טובים

ואכן ניתן לראות זאת בחוש, וכידוע שההולך בטל בחוסר מעש ושעמום, הוא בא לידי חטא כמו שאמרו חז"ל. ולעומת זאת מי שמטה אזנו לזולתו ומקשיב לצרתו במלוא תשומת הלב, וחושב איך יוכל לעזור לו, ועושה זאת ברמ"ח ורמ"ה, אז הוא מרגיש את פלוני, ולא את עצמו. כפי שמצוי אצל העוסקים בצרכי ציבור בכל מוחם ולבם, שישכחו לאכול, ולא בגלל שבוחרים לוותר על האוכל. אלא מפני שהם עסוקים כל העת בנתינה, ואצים רצים לעזור לזולתם ומנסים לגייס עוד ועוד אנשים לעזרה, ואינם זוכרים בכלל שיש להם גוף. וכיון שכל ההרגשים מושקעים בזולתם, אין להם תאוות באותה שעה.

אמנם כן, מי שלקוי מאוד בתאוה, בוודאי יחזור וירוץ לתאוותיו מיד לאחר שיסיים לפעול לזולתו, כי התאוות מושרשות אצלו בעומק רב, וההרגשים שיש לו לזולתו אינם מצליחים להגיע לאותו עומק. אבל מי שאינו לקוי כל-כך, ויודע שהוא זקוק לכך שהחסד יקרבו אל ה', ועושה זאת גם כשזה לא נח לו, הרי זה מכניס אותו למצב נפלא מאוד, ואם הקב"ה עוזר לו, הוא יכול לעסוק גם בתורה וגם בגמילות חסדים כאשר כל אחת נותנת לו את חלקה.

הא לך שכאשר האדם נמצא כל כולו בעזרה לזולתו, הוא מרגיש את זולתו ולא את עצמו. אומר ה'שומר אמונים' שכך הוא גם במי שמקיים 'השלך על ה' יבך' ומרגיש את צער השכינה וחושב כל העת מה הוא יכול לעשות עבור זה, מאחר שהוא אינו בתנועה של לקיחה, אינו מרגיש את עצמו, והרי זה מועיל לו שלא להיכשל בתאוות.

העוסק בנתינה מזדכך והעוסק בחנופה נעשה בעל מידות רעות

ומוסיף שם עוד: "וכן בחינת תפארת להתגאות ולהתפאר בעצמו (שהוא מדבר על עצמו ועל הצלחותיו הגם שהוא מזכיר שם שמים

אלא יש בה גם שקר נורא. כי הנה כשהאדם פושט את ידו ומצהיר בפני קהל ועדה, שהוא רוצה כסף, שהוא רוצה מכונת מפוארת, דירה נאה... או מטבח חדש, למרות שכבר יש לו מטבח חדש, אבל הוא מקנא בגיסו שעשה מטבח חדש בגווני מרהיבים, והוא רוצה גם... למרות שהוא עסוק בלקיחה וקבלה, סוף כל סוף אינו משקר. אבל אם האדם אוסף כסף עבור מטבח חדש ומספר לכולם שהוא אוסף עבור נישואי צאצאיו, זהו עוול גדול. והוא משקר ומרמה בני אדם. כי הוא יודע שלא יקבל פרוטה אחת עבור מטבח, ולכן הוא מספר שמשיא את צאצאיו. מדובר בגניבה, בגניבת דעת ובשקר, בנוסף לזה שהוא עצמו נהפך למקבל.

ובכן, אף החנופה היא מאותה משפחה. כשהוא מתחנף לעשיר, הוא אומר שהוא באמת רוצה לתת ושבאמת רוצה להתעניין בשלומו ובשלום משפחתו, ואף משתתף בשמחותיו כאחד ממשפחתו, ולמעשה, לא מיניה ולא מקצתיה. הוא חושב אך ורק איך יוכל לקחת ממנו. הוא מקבל בצורה של שקר ורמאות, וזהו התנהגות שפלה עד מאוד. והנה יתכן שיחשוב שאין זה שקר, שהרי אף הגביר בעצמו יודע שאינני מתכוון אלא לכספו! אך אין זה תירוץ ואין זה מוריד מאומה מחומרת השקר. זה שהגביר עצמו יודע מזה, ובעצמו חי בשקר, אין בזה הוראת היתר לחיות בשקר. סוף כל סוף אתה אומר דבר אחד ומתכוון לדבר אחר, עצם זה משחית את הנפש ומשחית את העולם.

המרגיל עצמו בבטחון מתקן את מדותיו

בשומר אמונים (מאמר הבטחון וההתחזקות פרק ז) מבאר שכאשר האדם עוסק בבטחון, הוא מתקן בזה את מדותיו, ובתוך דבריו הוא אומר: "לכן אם רוצה אדם לתקן מדותיו, יקבל על עצמו להתנהג במדת הבטחון, וילמוד בכל יום איזה שיעור מספרי קודש המדברים מענין בטחון, וימסור נפשו על זה כמה פעמים, ויראה פלאות רבות מה' בעין החוש ממש".

ועוד הוא אומר שם: "אם אדם רוצה להתנהג במדות טובות, וגלוי וידוע לכל בר דעת כי לשבר אפילו מדה היותר קטנה שנשרש באדם הוא קשה כברזל, ולא נברא האדם אלא לשבר את הטבע כמובא בצעטיל קטן מרבינו רבי אלימלך זי"ע, ותכלית כל אדם היא לשבר מדותיו שהמה יסודות כל התורה, כמובא בשער הקדושה לרבינו חיים ויטאל זי"ע וכו' ולכן העצה היעוצה להרגיל עצמו במדת הבטחון, שאפילו רשע יכול לאחוז בה לפי דרגתו, כאשר אמרו רז"ל אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו, כי שרשו אחוז במדת תפארת הממזג לכל המדות וכלול בתוכו כל המדות".

"למשל במדת אהבה החיצונה לבטל תענוגי הגוף וכל מיני תאוות ותענוגים, ועל-ידי בטחון יכול לקדש עצמו, כי בטחון



אדם אם אינני נותן לו שהרי הטיב עימי בשעת מצוקתי. הוא עוקר מלבו את מחשבת כוחי ועוצם ידי, ואת המחשבה שהוא עצמו מנהל את העולם או שיש אחרים שמנהלים אותו. יש מנהיג לבירה א-ל עליון והוא זה שנותן לי את כל צרכי, ואם חסר לי איזה דבר, הוא גזר אומר שיחסר לי.

האדם נפעל לפי פעולותיו

עכ"פ כשהאדם עוסק באמונה ובטחון למעשה, דהיינו לא בזמן שהוא הוגה בספר, אלא כשזה נוגע לו בדברים הקטנים שלו... דווקא אז הוא מזכיר לעצמו את האמת ואינו נותן לעצמו להתנהל על פי ההרגשים הראשונים שלו... בדרך כלל ההרגש הראשון אינו ההרגש הנכון. זה מעורב בשקר. כשרואה את פלוני, מיד צף לו הרגש מסויים ביחס לטובות או לרעות שעשה לו, ואין זה נכון כלל וכלל. פלוני לא עשה לו שום עוול, ולא חסר לו כלום בגלל פלוני, זה קשור אך ורק להקב"ה. עליו להלחם עם ההרגשים האלה. ויעשה דווקא פעולה הפוכה. וכמו שכתבו התוספות לענין עזוב תעזוב, שיש לו לאדם לבחור דווקא בשונאו. על האדם לעקור את ההרגשים הבלתי אמיתיים, ואז האמונה והבטחון יבנו את מדותיו, ומדותיו יבנו את האמונה והבטחון שלו.

כשהאדם עוסק בחנופה, הוא נעשה מושחת. בל נשכח! האדם נפעל לפי פעולותיו. ככל שהאדם מוסיף לעסוק בנתינה, הוא משריש בנפשו יותר את האמת. וכן הוא בענין הדיבור. כפי שהאדם מדבר, הוא משפיע על לבו. וכמו שאמרו הצדיקים על הפסוק 'האמנתי כי אדבר' שכאשר האדם מדבר דיבורים של אמונה, זה משפיע על לבו להאמין באמת. וכן להיפך, כשהאדם עוסק בחנופה, הוא משריש בנפשו את השקר, והרי הוא מתרחק והולך מה'. הוא אומר אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה, ולמעשה הוא עושה ההיפך, הוא בוטח בנדיבים.

זהו הטעות שבני אדם עושים בענין ההשתדלות לפרנסה, ואומרים שהרי יש לעשות מה שצריך לעשות ע"פ דרך העולם... ואין זה נכון, שהרי בעת נסיון זהו ההזדמנות לזכור שהקב"ה מסדר את הכל. בוודאי שצריך לעשות את הפעולות הנכונות לעבדה ולשמרה, אבל כשהאדם עושה פעולה מפני שמאמין שהיא זו שתעזור לו - שקר וכזב הוא.

ובכן, התוספת שראינו כאן מהרה"ק מרימנוב ומה'שומר אמונים' היא שעל האדם להבין שכאשר יעסוק בהכרת הטוב, מדותיו ישתפרו ובטחונו יתחזק, וממילא יהיה אדם יותר עדין ומזוכך, וכאשר יעסוק בחנופה שהיא היפך הכרת הטוב, רק ילך ויתדרדר, אם כי יתכן שהוא עצמו לא יבחין עד כמה הוא נופל מזה.

מחמת שגרא דלישניה, הוא מרגיש שהוא עצמו 'עשה ועושה ויעשה', ושהוא חזק ומוצלח. כפי שניתן לשמוע אדם שאומר: 'אני יש לי סייעתא דשמיא. כשאת הדגש הוא מניח על ה'אני' יותר מאשר על ה'סייעתא דשמיא'... ועל-ידי זה בא לחנופה ולהתכבד לפני אדם כדי לקבל הנאתו, וכבר ביאר בזה הקדוש בעל חובת הלבבות בכמה ראיות שעל ידי בטחון נזהר מכל זה, היינו מכל מיני חנופות ושקרים, כי יודע שאין שום אדם יכול להטיב או להרע לו מבלעדי ה', וכן כבודם הוא הבל הבלים, וכל תפארתם וכל פעולתם אתו לטוב או לרע, הכל הבל ורעות רוח, כי עיקר הכל להיות אהוב וחביב ומכובד ולמוצא חן בעיני השם".

אכן כן, כשהאדם עוסק בבטחון, הוא סולד מחנופה ומתקן את מדותיו. וכשעוסק בהכרת הטוב, הוא מזדכך ונעשה אדם יותר טוב ומתוקן. הוא רוצה להיות נותן ולהטיב למי שהטיב עמו. מה שאין כן כשהאדם עוסק בהיפך מזה, שמשחית את מדותיו.

הכרת הטוב ובטחון (שהם כרוכים זה בזה כפי שיבואר להלן בס"ד) יתקנו את מדות האדם, והחנופה תשחית אותן. העוסק בנתינה מדותיו מזדככות והוא נעשה מרכבה לשכינה; והעוסק בחנופה הולך ומתרחק ונעשה בעל מדות רעות.

כשיש לאדם אמונה ובטחון הוא יכול לאהוב את כל אחד ואחד

בילקוט מנחם להרה"ק מרימנוב זיע"א (פרשת בשלה) כתב, שכל המדות תלויות בבטחון ולא יתכן שיאהב האדם יהודי אחר בלב שלם אלא אם יש לו מדת האמונה והבטחון, כי כשיודע שהוא תלוי בה', אינו עושה חשבונות עם אחרים. כשעושים חשבונות, אע"פ שאין שקועים בזה, זה כבר פוגע במדת האמונה והבטחון, כי זה גורם לחשוב על הזולת בכל דבר שהוא עושה שהוא מושחת עצום, כי לפי החשבון שהוא חישוב יצא לו כך....

שורש החשבונות יסודו בחוסר מוחלט של אמונה ובטחון, או אפילו בכפירה מוחלטת. שהרי זה כאילו הוא מצהיר בגלוי: "אני והמוסד שלי אינם תלויים בה' אלא בעשירים, וכיון שפלוני עשיר לא נתן לי מכספו, אשפיל אותו קבל עם ועדה, למרות שלא ארוויח מזה כלום." למען ישמעו וייראו'. ובכלל, חוץ מהכפירה אני חייב לעבור עכשיו על עוד איסור דאורייתא, איסור נקמה. אני חייב לנקום בו. יהיה מה שיהיה...".

כשאדם חי בלי אמונה ובטחון אי אפשר לאהוב את ישראל, וכשחי עם אמונה ובטחון, הוא יכול לאהוב את כל אחד מישראל בלי שום חשבונות, כי אומר בלבו: אף אחד לא הרע לי! ואם מישהו הטיב לי, יש לי אליו הכרת הטוב. אני רוצה ליתן לכולם, אבל במיוחד לו, כי אני מרגיש שאינני בבחינת

האדם צריך להיות מוכן לשמש כשליחו של הקב"ה להביא טוב לעולם

ועל זה יש להוסיף שהדבר ישפיע לטוב ולמוטב גם על העולם, כי הנה הקב"ה ברא את העולם כדי ליישבו, לא תהו בראה, לשבת יצרה. עולם חסד ייבנה על האדם לעשות את העולם למקום יותר טוב. אכן יש בזה כמה דרגות. 'למתחיל' או למי שרק עתה התקרב אל היהדות, אפשר להסביר זאת באופן פשוט ביותר - אתה גר כאן בעולם ונהנה ממנו, תשלם מיסים, תטע עצים, תבנה בנינים, וכן הלאה. וכך הוא במדרש פרשת קדושים על הפסוק ונטעתם כל עץ מאכל. אומרים לאדם: כשהגעת לעולם, מצאת עצים נטועים, דירות בנויות וכבישים סלולים. מישהו עשה את כל זה. עכשיו תעשה גם אתה. תשלם גם את מיסים. כי אם לא, אזי בנוסף לכך שאתה משחית את נפשך, אתה גם עושה עוול לעולם.

ובדרגה יותר גבוהה: הקב"ה ברא את העולם כי רצה שבני אדם יקיימו את מצוותיו, ועל פי הזוהר ותורת החסידות, כי רצה שתהיה לו דירה בתחתונים אשר זהו השלימות של ה' אחד ושמו אחד שאפשר להכיר בו ולהרגישו גם במקום כזה שיש בו כל-כך הרבה חושך וצמצום. האדם שהוא נזר הבריאה נברא לאחר כל הנבראים וקיבל את התפקיד להכניס אלוקות בכולם, ואיך הוא גורם לכך שירגש הקב"ה בעולם הזה? על-ידי שהוא מתדבק במדותיו של הקב"ה ומבטל את עצמיותו. אין הוא עומד בפני עצמו, אלא הוא עומד כאן מוכן ומזומן שאם הקב"ה ירצה ליתן איזה דבר טוב למאן דהו, יוכל לומר: הנני מוכן ומזומן לשמש כשליח. הוא רוצה להיות בטל להקב"ה ולקיים את שליחותו להעביר טוב לבני אדם, וכשישאלו מאין הטוב וירצו להודות לו, יאמר להם: אין זה ממני, אלא מהקב"ה. כך עשה אברהם אבינו, כדאיתא במסכת סוטה (י, ב): "לאחר שאכלו ושתו, עמדו לברכו, אמר להם: וכי משלי אכלתם?! משל אלוקי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם". אכן כן, לכן עוסק האדם בנתינה. והוא עצמו אינו חלק מזה כלל. הוא נותן רק כדי שהעומד בצד המקבל יתרגש וירצה להודות, ואז יאמר לו: אין זה ממני, עליך להודות לבורא העולם.

נמצא שכאשר האדם עוסק בנתינה, הוא נעשה בעל מדות טובות ואינו מחפש לקבל כבוד והערכה, אלא לגרום לכך שאנשים יכירו יותר את הקב"ה, כי מדת החסד היא מדתו של הקב"ה, והקב"ה נתן רשות לאדם להיות כלי למידה זו בעולם הזה, בתנאי שהוא מבטל את עצמיותו ואינו מייחס מדה זו

לעצמו, ולכן בכל פעם שהוא עוסק בנתינה, הוא נעשה מרכבה לשכינה, וממילא מתמלא העולם אלוקות. וזוהי תכלית ביאת האדם לעולם. האדם הגיע לעולם כדי שעל ידו ייעשה העולם למקום שהאנשים החיים בו יכירו יותר בקל את מי שאמר והיה העולם. זוהי הסיבה שבגללה הגיע כל אחד ואחד לעולם. אין בזה יוצא מן הכלל.

העוסק בהכרת הטוב גורם שיהא שם שמים מתאהב על ידו

ובכן, כשהאדם עוסק בהכרת הטוב, הוא גורם לזה לקרות. וכל אחד מוקף בכל כך הרבה אנשים שהוא באמת חייב להם הכרת הטוב. יתכן שיאמר האדם: אם אינני יכול להישאר באהלה של תורה, מה אני מועיל לעולם? ואמירה זו כל-כך מעוותת. מי שעוסק בהכרת הטוב, מפרסם שמו הגדול בעולם. הוא מזכה הרבים כפשוטו. וכבר אמרו חז"ל (יומא פו, א): "ואהבת את ה' אלוקיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך". כך בדיוק מרגיש אדם שעושה טובות שלא על מנת לקבל פרס... הוא לא חושב על עצמו, לא מעניין אותו מצבו... הוא חושב רק על אחרים, הוא מרגיש בצערם ובשמחתם של אחרים, הוא מוותר על הנוחות² שלו עבור אחרים... כל בני סביבתו מרגישים שהעולם הוא עולם טוב. הם שואלים בהתפעלות: מי ברא את האדם הנפלא הזה?... אולי מי שנמצא בתחילת דרכו מייחס זאת לאביו, ואומר: אני רוצה לפגוש את אביו ולמסור לו דרישת שלום. אבל מי שחושב קצת, אומר: מי הוא אביו האמיתי? הלא הוא אבינו מלכנו בורא העולם! וכך הוא מגיע להכרה שהקב"ה הוא טוב ומטיב, טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, כי הוא רואה זאת בעיניו.

הכרת הטוב מזככת את האדם ואת העולם והחנופה משחיתה אותם

זהו הכלל, כשהאדם עוסק בהכרת הטוב, הוא גורם לבני אדם להכיר במקור הטוב. לעומת כן, כשהאדם עוסק בחנופה, הוא עוסק בהיפך הגמור. הוא גורם לדרי העולם שיהיה להם קשה יותר להכיר את מי שאמר והיה העולם. אל יחשוב המתחנף כשהוא עורך שבע ברכות עבור העשיר עם אורות מגוונים ועם שלטים גדולים, שלא קרה כלום. שהרי הוא עושה עכשיו את העולם למקום שיהיה בו יותר קשה להכיר את הקב"ה. וזה קורה גם באופן סגולי, כי כל עבירה מזהמת את האויר, אבל בלאו הכי ג"כ, כל מי שמשתתף בשמחת השבע ברכות נושם בריאותיו אויר עכור ומתחיל להרגיש

א מעניין לציין לדברי התוספות שאנץ הנדפס בצד (וכן הוא בתוספות הרא"ש שם הובא בשיטמ"ק) בשם המדרש שכאשר היה מי שלא רצה להודות לה, אמר לו אברהם: אם כן אתה צריך לשלם, וחייב אותו בתשלום גבוה, כדרכם של חנויות על אם הדרך שגובים מחיר מפולפל. וזה לשונו: יש במדרש שלא רצו לברך ברצונם עד שאמר להם אברהם אבינו פרעו מה שאכלתם ושתיתם, והיה אומר שעולה לממן גדול לפי שהיו במדבר והיה טורח גדול להם להביא לשם המאכל והמשקה. כשראו כך שהיה רוצה מהם שיפרעו הכל, אז ברכו להקב"ה שלא כרצונם על מנת שלא יפרעו שום דבר.

ב באקוועמליכקייט - comfort



וע"מ להשתתף בשמחתו, עליו להקדיש לשם כך לפחות ארבע או חמש שעות. שזה הרבה מאוד זמן, אבל הוא מרגיש שמצד הדין הוא חייב ללכת, מכיוון מדובר בידיד קרוב באמת שהוא חייב לו הכרת הטוב. והולך ומודיע בביתו שהוא מתכוון לנסוע לחתונה מחוץ לעיר. אומרת לו נוות ביתו: אינני מסתדרת לטפל לבד בהשכבת הילדים... אני חושבת שאין זה נכון שתיסע. עדיף שתישאר כאן.

והנה בדרך כלל הוא יענה לה: נראה לך שאני באמת רוצה ללכת לחתונה?! הלוואי והייתי יכול להישאר כאן! אבל אני חייב ללכת לחתונה, אין לי ברירה. אני חייב לו כל-כך הרבה, אני מתבייש לא להשתתף בשמחתו. הרבה יותר קל לי ונוח לי ונעים לי להישאר בבית, אבל אין לי ברירה.

ובכן, אם הוא באמת מתכוון מצד הכרת הטוב, הלא הוא חייב הרבה יותר הכרת הטוב לביתו זו אשתו. שהרי ביחס למה שקיבל מפלוני ומה שקיבל מאשתו, אין בזה שני צדדים בכלל. אבל הוא מרגיש לחץ גדול ללכת, והוא לא חושב בהיגיון. ופעמים שמתווסף לזה עוד חשבון שהוא אומר כך: פלוני מחתן פעם בשנתיים, ואם לא אשתתף היום בשמחתו, אימתי אכיר לו טובה. לעומת כן, בבית, אם לא אכיר טובה היום, אכיר טובה מחר, או שכבר הכרתי טובה אתמול. אכן כשהאדם כבר חושב על ביתו, המצב כבר טוב. לפעמים הוא לא חושב בכלל, והולך לו לדרכו.

על האדם לשקול בפלס איזו החלטה יזכך יותר את העולם

בדרך כלל האדם נופל מיד בחשבון הבלתי נכון שאומר כך: בכל מקרה יהיה מי שייפגע כאן, והשאלה היא מה עדיף, האם לתת לה להיפגע או לתת לו להיפגע? **היכן ארויח יותר והיכן אפסיד יותר?** אדם עומד הרבה פעמים בפני בחירה כזו. או גיסו זה או גיסו השני, או אשתו או אמו. תמיד הוא צריך לבחור בין שניים, וכאמור, בדרך כלל יבחר על פי מה שנראה לו היכן ירויח יותר והיכן פחות.

אבל אם האדם מבין שהכרת הטוב פירושה לזכך את עצמו ואת העולם, הרי הוא מבין שעליו לשקול בפלס למי הוא מחוייב יותר מצד האמת והיכן יזכך יותר את עצמו ואת העולם, ואם לפי החשבון יוצא לו שהוא משועבד יותר לצד אחד, הוא מבין שיש לו לבחור בצד זה. ואם הצד השני לא יבין אותו, הוא יצטרך לפייסו, אבל אין בזה בכדי לשנות את הסיפור. הוא אומר לעצמו: אינני הולך לעשות דברים בלתי נכונים רק מפני שפלוני לא יבין אותי.

אמנם כן, מאחר שמדובר בנושא מאוד רגיש, כדאי לו לאדם לפייס את מי שהוא צריך להכיר לו טובה מצד הדין,

כי לעשיר הגאווה והגדולה, ולו הכתר והכבוד. הנושמים את האויר סביבו מתלחששים זה עם זה: אומרים עליו שהוא העשיר הגדול ביותר בעיר... יש לו הרבה יותר כסף מפלוני... אצלו צריך להשקיע... אכן בדרך כלל כשהאדם מדבר כך, זהו סימן שבמידה מסויימת הוא חושב שאולי בכל זאת הוא יוכל לקבל ממנו איזו טובת הנאה. והוא כבר מתחיל לחשוב שאולי יצליח להגיע אליו דרך גיסו שהיה גם גיסו של הגביר בזיווג ראשון... אחרת, לא היה מתעניין בו בכלל. אכן כן, הוא אומר בלבו: אני בוטח בנדיבים, כי הקב"ה הזניח אותי. **זהו טבעה של החנופה, היא סותרת את ההכרה בבורא העולם.**

עכ"פ אלה הם שני היסודות המבדילים בין הכרת הטוב לחנופה. האחד הוא לגבי האדם עצמו, והשני הוא לגבי העולם, כפי שביארנו שהכרת הטוב מזככת את האדם ואת העולם והחנופה משחיתה אותם.

כל אדם שיש בו חנופה - מביא אף לעולם ואין תפילתו נשמעת

וכעת נתקדם שלב נוסף. במסכת סוטה (מא, ב) שנינו: אמר רבי אלעזר: שנאמר (איוב לו, יג): וחנפי לב ישימו אף; ולא עוד, אלא שאין תפלתו נשמעת, שנאמר (שם): לא ישועו כי אסרם. ואמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו חנופה - **אפילו עוברין שבמעיי אמן מקללין אותו**, שנאמר (משלי כד, כד): אומר לרשע צדיק אתה יקבוהו עמים יזעמוהו לאומים, ואין קוב אלא קללה, שנאמר: לא קבה א-ל, ואין לאום אלא עוברין, שנאמר: ולאום מלאום יאמץ.

וביאור הדבר, כי מי שיש בו חנופה מקלקל את העולם. והעובר, נשמתו הרי כאובה מאוד מזה שצריכה לבוא לעולם כזה, כמו שכתוב ב**זוה"ק**, והיא באה בטענה לאדם זה שיש בו חנופה ואומרת לו: היה לי מספיק קשה לרדת לעולם כפי שהיה נראה לפני שעה אחת, והנה עשית את העולם עוד יותר מגושם מכפי שהיה. מדוע עשית כן? **כעת יהיה לי הרבה יותר קשה להכיר בו את מי שאמר והיה העולם.**

זהו פירוש המילות. וזהו גם מה שאמר שמביא אף לעולם, כי הוא מרחיק את העולם מהקב"ה. חז"ל מדברים שם על החזקת ידי עוברי עבירה מחמת החנופה. האדם מרגיש שהוא זקוק לעזרתו של פלוני, ולכן הוא מניח לו לעשות עוול ומשבחו על כך, והעולם רק הולך ונשחת.

הכרת הטוב בבית לעומת הכרת הטוב לחבר קרוב

אכן הבנה זו מסייעת לאדם העומד בפני ספק כיצד לנהוג הלכה למעשה. כגון, מי שחבירו משיא את בנו מחוץ לעיר,



האחרון, ישאיר את ההודעה ויעשה 'ויברח', זה יותר אותה בהלם וכאיב לה מאוד. אך לו חכמה ישכיל, יבוא להודיע מבעוד מועד ויפייס ויחשוב איך יוכל להושיט את עזרתו בדברים אחרים וכדומה, ואז ירווח לכל הצדדים.

שלוש דרגות בהכרת הטוב

עכ"פ הכלל הוא שכאשר האדם עובד על הכרת הטוב, הוא עובד על תיקון מדותיו, וממילא יעשה הכל כדי להכיר טובה, ובפרט יכיר טובה לסביבתו ולקרובים אליו ביותר, לבני ביתו ולהוריו, כי יבחין שאותם אנשים שהוא רגיל עמהם ביותר, הם אלה שהוא חייב להם את כל חייו. וכיון שיעשה כן, פעם אחר פעם, יתעורר פתאום ויאמר: אם כן אני חייב כל-כך הרבה הכרת הטוב לריבונו של עולם, כי כל מה שיש לי שלו הוא. וזה מה שיביאנו להיות ירא ה'. כך אומר רבינו המחבר בשער עבודת האלוקים.

אך דבר זה נעשה בהדרגה. כלומר, כשעושה פעולה של הכרת הטוב, אך לא חושב כלום זה דרגה אחת. אם הוא חושב בשעת מעשה שאינו רוצה להרוויח כלום, אלא לעשות מה שנכון, כי הוא רוצה להיות גותן. זה כבר דרגה שניה. ודרגה שלישית הוא, כשנקלע למצב מורכב ומרגיש שיצטרך לשלם מחיר עבור פעולת ההכרת הטוב, ולא אכפת לו שיצחקו עליו, כי הוא יודע את האמת שצריך להכיר טובה. וכשהוא מתחיל להכיר טובה להוריו ולבני ביתו ולא לה הוא מרגיש שהם חייבים לו מצד סדר העולם ומתבונן למה עליו להכיר להם טובה, זה מחלחל עוד יותר בנפשו.

ורק אחרי שהכרת הטוב יוצאת מכלל פעולות יבשות ומתחילות לזכך את נפש האדם ולהפוך אותו לנכנע כשמרגיש שהוא חב את חייו לאביו ולאמו... יתכן שיהיה לאדם תלונות על הוריו שמדברים איתו כאילו הוא עדיין ילדם הקטן... מי עשה אותך אבא גדול? בלעדיהם לא היית מגיע לאן שהגעת... כשהאדם מתחיל ליהנות מכך שהרגשותיו מתחלפים להרגשות אמיתיות - אני נהנה שאני מתעלה, אני נהנה שאני מרגיש בטל להורי, אני נהנה שאני יוצא מגדר עבורם ומחזיר להם כטיפה מן הים, כי כך אינני מושחת - אזי מתעורר אצלו הרצון להכיר טובה לריבונו של עולם, אשר על זה מיוסדת כל עבודת ה'.

ההרגש הנכון בהכרת הטוב גורמת לאדם להתקרב לה' ולעשות את הדבר הראוי

כך ראינו מדברי רבינו המחבר בשער עבודת האלוקים שמה שמונע את האדם יותר מכל, שלא לעשות דבר האסור ודוחפו לצאת מגדרו כדי לעשות דבר מצוה, זה ההרגשה הפנימית שאינו יכול לעשות אחרת. לא ידיעת השכר ולא

כגון את נוות ביתו, כשמרגיש שתפרוץ מלחמת עולם אם לא ישתתף בחתונת ידידו וכולם יסבלו מזה, מה גם שיתכן שנוות ביתו לא הבינה את עומק הפגיעה. ברם יעשה זאת בישוב הדעת, ומתוך הבנה שרצונו להשתתף בחתונה אינה נובעת מתוך הכרת הטוב, כי אי משום הא, היה צריך להישאר בביתו, אלא כדי למנוע חורבן אשר כפי הנראה הדרך היחידה היא שנוות ביתו תוותר ויוכל לנסוע אל החתונה או לשבת שבע ברכות...

בד"כ דברים אלו מלווים בכל כך הרבה כאב והרגשים. פעם היא רוצה והוא אינו רוצה; פעם הוא רוצה והיא אינה רוצה; פעם הוא חושש מה יאמרו, כי יש לו ילדים פחות מוצלחים משל גיסו, ואינו רוצה שכולם יראו וישוו ביניהם. הכאב בנוי ממחשבות של גג על גג. אך השאלה היא אחת, האם ההחלטה מתקבלת על פי חשבון של תורה או לאו. היסוד הראשון הוא שהאדם מחפש שמדותיו יתוקנו ושהעולם ייעשה למקום יותר טוב, ולכן הוא אומר לעצמו: אני אינני חלק מהתמונה, אני צריך להטיב, ורצוני לדעת למי אני צריך להטיב עכשיו, וכשאדע, אצטרך לראות שלא לפגוע על הדרך באחרים.

אכן לפעמים אדם עומד בפני ספק כזה: הוא יודע שאם לא ייסע לשבת שבע ברכות, זה יתפרץ מאוחר יותר בקול רעש גדול, וישלם על זה מחיר מאוד כבד. ובכן, אם זהו המצב, עליו לראות מה יוכל לעשות, ויתכן שיצטרך לעסוק בפיוס בני ביתו. במקרה כזה אל יאמר: אינני מגיע. אשתי קודמת לכל, ואינני מעוניין לשמוע מכלום... א"א לעשות כן, כי הוא גם חייב הרבה הכרת הטוב להוריו או להורי אשתו, ולא מגיע להם שיפגע בהם כך. היסוד שהאדם צריך לזכור הוא: איני יכול לעשות עכשיו הכרת הטוב קטנה לפי מה שמתחשק לי עכשיו, כשבאותו זמן אני עושה היפך הכרת הטוב לאותם אנשים שאני חייב להם פי אלף הכרת הטוב.

והנה אם האדם מרגיש שהוא שרוי במצוקה נוראית של אוי לי מיצרי או לי מיוצרי, ותמיד ישנם מצבים שנקלעים למצבים כאלה, ולא רק כשצריך להשתתף בשמחת ידידים. אזי צריך האדם להשתמש בשיקול דעתו. והרבה פעמים כשיניח את השיקולים האישיים בצד, הוא יוכל לראות את התמונה ביתר בהירות ויצליח להגיע אל הפתרון יותר בקלות.

לפעמים מדובר במי שעושה לו טובות אין מספר, שביקש ממנו שיעשה לו איזו טובה בחזרה, ואם לא ייענה לו מחמת רצונו להכיר טובה לנוות ביתו, זה יתפרש ככפיות טובה גדולה מאוד למטיבו. במקרה כזה, הדבר הנכון הוא לפייס את נוות ביתו ולומר לה: אני לא עושה זאת מתוך רצון להרוויח איזה דבר, אלא מפני שאינני רוצה שהלה יראה בי כפוי טובה.

אכן צריך לזה הרבה חכמת חיים. כי אם יבוא למשל ברגע



קהילה שלמה, רק מפני שהוא שייך לקהילה השניה והוא חייב לה הכרת הטוב. אכן כן, אם הוא מוכן להוציא חתימה כזו מתחת ידו, אין זה קשור כלל להכרת הטוב, אלא בוודאי אומר הוא בלבו: הרי אני עובד בקהילה זו ומקבל מהם משכורת, ואם לא אחתום, אאבד את פרנסתי... ואם כך הוא אומר בלבו, עדיף שיאמר כן גם בפיו ולא ירמה את עצמו לומר שהוא מכיר טובה. יאמר בפה מלא: רבוננו של עולם! מה אני יכול לעשות? יש אותך ויש את פרנסתי. האוכל לוותר על פרנסתי כדי להיות נאמן אליך?! הנה כי כן, יש לו היתר לצורך פרנסה... היתר לצער את הקב"ה.

כשאדם יודע שמקור יניקתו הוא מהקב"ה הרי היא בוטח בו ומתרחק מן החנופה

כעת הבה ונשריש בקרבנו שסוגיית ההכרת הטוב והחנופה אינה סוגיא העומדת בפני עצמה, אלא היא חלק מסוגיית הבטחון, כי הרגשיו של אדם מתחברים לבטוח במקום שהוא מרגיש שממנו הוא מקבל את צרכיו. כשהאדם מרגיש שהוא חי ממקום מסוים, הוא נוטל ממנו חיות ומקווה אליו ומאמין בו. זוהי הסיבה שהאמונה מולידה בטחון כפי שהרמב"ן אומר בחיבורו. האמונה היא העץ והבטחון הוא הפרי היוצא ממנו, כי אם האדם מאמין שהקב"ה הוא כל יכול ומנהל כל דבר, קטן כגדול, בהשגחה פרטית מדוקדקת, ובלעדי לא ירים איש את ידו ואת רגלו, ממילא אינו בוטח בדברים אחרים.

וזהו שלמדנו לאחרונה מדברי המהר"ל על מה שאמרו חז"ל (סוטה ל, ב) "בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה, וכיצד אמרו שירה? עולל מוטל על ברכי אמו ותינוק יונק משדי אמו, כיון שראו את השכינה, עולל הגביה צוארו ותינוק שמט דד מפיו, ואמרו זה א-לי ואנוהו", ועוד שם: "מנין שאפ"י עוברים שבמע"י אמן אמרו שירה? שנאמר: במקלות ברכו ה' ממקור ישראל". וביאר מהר"ל שיש לו להתינוק מהרגע הראשון הבנה טבעית מהיכן הוא חי, מהיכן הוא יונק, מהיכן הוא מקבל את מזונו. וזוהי הסיבה שתיכף ומיד לבקיעתו לאויר העולם, הוא יודע מהיכן לינוק. וכיון שנעשה גילוי אלוקות ונתבטלו כל המחיצות, אפילו תינוק בן יומו מרגיש שלא מכאן הוא יונק אלא מהקב"ה.

כשהאדם מרגיש תלוי בבשר ודם ואומר בלבו: "אני זקוק לפלוני, כי הוא עושה לי טובות, או כי הוא עושה לי פרוטקציה", ככל שהוא מוסיף לחזק הרגשה זו, כך הוא מוסיף לבטוח באדם זה ומתנתק מהקב"ה. מאידך, כשהאדם מחזק אצלו בכל עת הידיעה שהקב"ה הוא מקור הטוב, התוצאה תהיה שיבטח בה' ויתרחק מן החנופה עד הקצה האחרון, כי רגיש שהחנופה המיוסדת על המחשבה שישועתו נמצאת בידי פלוני, מסירה אותו מן הבטחון בה'.

ידיעת העונש, אלא מפני שמרגיש שאין לזה הגיון שיצער כך לריבוננו של עולם כי איך יתכן שאחרי כל-כך הרבה טוב שהוא נתן לי, זה מה שאני מחזיר לו?! כשהאדם מוריד הרבה כסויים מלבו, הוא מתחיל להרגיש בתוך תוכו שלא יתכן שיעשה מאומה נגד רצונו ה'.

למה הדבר דומה? לאדם שהציעו לו משרה תורנית, שמוצאת חן בעיניו, כי הוא דווקא מחפש לאחרונה משרה תורנית. וכשמתחיל לברר אודותיה הוא מגיע אל השאלה: איך התפנתה עכשיו המשרה הזאת? מתברר לו שלא נהנו מאותו אדם שהחזיק במשרה לפניו והוצרכו לשלחו. ואותו אדם שהחזיק במשרה לפניו הוא ידידו הקרוב לו ביותר. הוא פונה אל ראש הישיבה שהציע לו את המשרה ואומר לו: זה לא מתאים לי. אומר לו ראש הישיבה: אה! בתחילה עלה בדעתי שאולי תתנגד מהאי טעמא, כי ידעתי שאתם ידידים טובים, ומפני כך הלכתי ושאלתי דעת תורה. אם תרצה, אף תוכל לשאול אותו בעצמך. הוא אמר לי שזה אפילו לכתחילה. ורק הוסיף שאולי כדאי שתלך תחילה אליו ותפייסו... ובכן, מי שיש לו הרגשים עדינים יאמר מיד: לא מעניין אותי עכשיו לדעת אם מותר לי. אני מרגיש שדבר כזה אינני יכול לעשות.

אכן כך צריך האדם להרגיש. רבינו המחבר מלמדנו שזהו ההרגש שיעשה את האדם ליהודי ירא שמים, הוא זה שידריכו בדרך הישרה ויקרבנו אל הקב"ה בכל אותם מצבים מורכבים. כשיהיה לו לאדם הרגש זה, הוא תמיד ישאל את עצמו, האם הקב"ה ינהיג מזה או שרק יתן הסכמה של בדיעבד? וכדי להגיע למדה זו, צריך האדם לעסוק כמה שיותר בהכרת הטוב, בעוד שהחנופה יעשה את ההיפך הגמור.

ומכאן אנו שבים אל היסוד שלמדנו בשיעור הקודם, שמפני כך כשהאדם מתבקש על-ידי מטיבו לבוא להשתתף בשמחתו אשר גדרי ההלכה שם רופפים, אם הוא עוסק בחנופה הוא אומר בלבו: נכון שזה לא לגמרי לפי גדרי ההלכה, אבל מה לעשות? אינני יכול שלא לבוא. אך זהו ההיפך הגמור מהכרת הטוב. כי מה עם הכרת הטוב לריבוננו של עולם? אכן זו שאלה שאין עליה תשובה. הרי אין לו הכרת הטוב לריבוננו של עולם. זה גלוי וברור. הוא לא מרגיש מחוייב לריבוננו של עולם. מתאים לו כרגע להשתתף בחתונה, מה תאמר, הרי אין זה עולה לרצון לפני ה' בסדר! מעולם לא העלה בדעתי להכיר טובה.

לו היה מבקש להכיר טובה באופן הנכון, באופן של נתינה, באופן של ביטול העצמיות כדי לזכך את עצמו ואת העולם ולעשות לשכינה דירה בתחוננים, היה נמנע מללכת אל החתונה, לא מפני שאסור, אלא מפאת רצונו להכיר טובה לריבוננו של עולם. הוא היה מרגיש שאינו יכול להחזיק במחלוקת, ואינו יכול להוציא חתימה מתחת ידו כדי להפריך

הכרת הטוב לאדם עם ההכרה הנכונה, מוליד אצלו הכרת הטוב באופן נפלא למקור הטוב.

אכן הכרת הטוב מפתחת אצל האדם את ההכרה שאינו כלום - כ"כ חלש וקטן אני, והראיה, שהיו צריכים לעזור לי, לרחוץ אותי, להאכיל אותי. לא היה לי כלום, לא שכל ולא שום דבר. כשהאדם מכיר טוב, נדרש ממנו להיזכר שהוא אינו כלום, ולצייר במחשבתו את אמו רוחצת אותו ומנקה אותו וכן הלאה. ואינו מתבייש בזה, להיפך, הוא רוצה להיזכר בזה, כי אינו רוצה להיות מושחת, ואינו רוצה לשכוח. וזוהי הסיבה שאינו יכול להכאיב להוריו ומוכן לצאת מגדרו כדי להטיב להם למרות שלא תמיד זה נוח לו. וכך הוא מבטל את הרגשת ה'כוחי ועוצם ידי', ומפתח אצלו את ההרגשה שהוא בעל חוב גדול למי שאמר והיה העולם וברא את הוריו ואותו.

הנה בברכת אשר יצר אומרים: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יסתם אחד מהם או אם יפתח אחד מהם אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת". כלומר: אני נזכר איך אני נראה כשאני לעצמי. ולולא אתה מטיב עמדי ברגע זה, אני גמור לגמרי. ברגע זה ממש אתה מרעיף עלי טוב, ואם כן אני משועבד אליך.

ונסיים בנקודה נוספת בהכרת הטוב. אם אדם עדיין ישאל: מדוע עלינו להכיר טובה לבשר ודם, ולכאורה אין לנו להכיר טובה אלא להקב"ה? אכן בדברינו הסברנו זאת באופן פשוט שכאשר האדם יכיר טובה עם ההכרה הנכונה, זה יוליד אצלו הכרת הטוב באופן נפלא למקור הטוב. אך בנוסף לזה יש לדעת שכאשר האדם עוסק בנתינה, הוא נעשה מרכבה לשכינה, וכיון שהשכינה שורה עליו, ממילא הוא מתקרב אל האמת ומתרחק מהיפך האמת. זאת ועוד, כשהאדם עוסק בנתינה מתוך הכרת הטוב, הוא נזכר באפסיותו... עד כה לא היה רוצה לזכור איזה ילד מסכן היה ואיך הטיב עמו מלמד פלוני ועסקן פלוני, כי אין זה לפי כבודו, וכעת שהוא מזכיר לעצמו איך הטיבו עמו מתוך רחמנותם עליו, הוא מסיר את גאוותו מלבו, ובו ברגע שהוא מסיר את גאוותו, הוא מתקרב אל ה'.

סוף דבר, הכרת הטוב מתוך הגישה הנכונה, עושה את האדם בכמה אופנים ליהודי אמיתי, יהודי עדין, יהודי נכנע, והרי הוא נעשה מרכבה לשכינה ומשרה את השכינה בתחתונים.

(נמסר ביום שלישי פרשת ויקהל כ"ה אד"א תשפ"ד)

היוצא לנו:

העוסק בהכרת הטוב הוא במצב של נתינה והעוסק בחנופה הוא במצב של קבלה, וגם עלול לשקר עבור זה, שכוונתו הוא להחזיר טובה אבל באמת הוא מתכוון רק לקבל ולקחת. המרגיל את עצמו במידת הביטחון קל לו מאוד להכיר טובה לאנשים ולהקב"ה, והוא הופך להיות אדם טוב יותר ומתוקן יותר לעומת בעל החנופה שנעשה בעל מידות רעות. ילקוט מנחם - כל המידות תלויות בביטחון ולא יתכן לאהוב יהודי אחר, אלא אם יש לו מידת הביטחון, כי הוא יודע שהוא תלוי בה' ואינו עושה שום חשבונות. כאשר אדם עוסק בנתינה הוא נעשה בעל מידות טובות ואינו מחפש כבוד והערכה, אלא לגרום לכך שאנשים יכירו יותר את הקב"ה, והוא נעשה מרכבה לשכינה ושם שמים מתאהב על ידו. ולהיפך, כשעוסק בחנופה הוא הורס את העולם וגורם שיהיה קשה יותר להאמין בהקב"ה. וכן העוסק בהכרת הטוב יודע להתמודד בעת ניסיון כשיש לו כמה אנשים שהוא צריך להכיר להם טובה, והוא צריך לבחור ביניהם. כמו"כ כשהוא צריך לבחור בין הכרת הטוב לאדם לבין הכרת הטוב להקב"ה.

הודעה משמחת

בשעה טובה ומוצלחת ניתן להשיג דיסק-און-קי (USB) מלא וגדוש עם 200 שיעורים בשער הבטחון שנמסרו ע"י הרב שמעון שניצער שליט"א במסגרת מדור אמונה ובטחון מוקדים לרכישה:

טלפון - 052-761-2069
טלפון - 052-768-3249
טלפון - 052-760-4121
טלפון - 052-761-3239

בית שמש:
אשדוד:
חיפה:
קרית גת:

ירושלים: חנות ספרים וואלדמן קרית בעלזא
בני ברק: חנות ספרים סאטמאר
בני ברק: חנות 'מול איצקוביץ'



קול הביניני

718.686.8300 ארה"ב
072.257.7726 ארץ ישראל
03.300.0223 בלגיה



לקבלת הקונטרס 'הביניני' המלא
וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל

שלחו מייל למערכת 'הביניני'
info@machonhavineini.com



לקבלת טעימה יומית במייל
וכן גיליון זה מדי שבוע

שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com



קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי
הרב שמעון שניצער שליט"א
02.302.4389